

VACCINATIE & KINDERWENS

Angst om onvruchtbaar te worden door coronavaccin

Aanleiding

Over het onvruchtbaar worden door het coronavaccin doen allerlei geruchten en verhalen de ronde op internet. Zo zijn er naast influencers die twijfel zaaien, ook mensen die zichzelf arts noemen en online waarschuwen voor het vaccin.

Waar speelt de casus zich af?

De casus speelt zich af in de hele maatschappij. Zowel vrouwen als mannen maken zich zorgen over onvruchtbaar worden door het coronavaccin. Hierdoor kunnen zorgprofessionals, zoals bij de Twijfeltelefoon, de GGD, huisarts, apotheek, zorginstellingen of in het ziekenhuis met deze praktijksituatie te maken krijgen.

Hoe leer je jouw studenten om goed in gesprek te gaan met hun toekomstige patiënten en cliënten? En hoe ga je daarbij zélf het gesprek met ze aan over verkeerde informatie?

Door onderstaande stappen aan te houden haal je de angel uit pijnlijke situaties. Op een efficiënte manier worden de opvattingen van studenten getoetst aan andere perspectieven en wordt er een constructief gesprek op gang gebracht.

Hieronder een voorbeeld hoe je dit kunt aanpakken:

Fase 1 **Word gesprekspartner** >

Fase 2 **Faciliteer de dialoog** >

Fase 3 **Vat samen en blik terug** >

Situatie

Jennifer is 17 jaar en twijfelt of ze zich moet laten vaccineren. Haar hele familie is al gevaccineerd, maar zij weet het niet zeker. Ze voelt veel druk vanuit de maatschappij om het ook te doen, maar de dingen die ze online leest en ziet maken haar bang.

Een vriendin van Jennifer heeft na de eerste prik last gekregen van menstruatieklasten. Nu is Jennifer bang dat ze dat ook krijgt en dat ze door het vaccin geen kinderen kan krijgen. Op internet gaan er allerlei verhalen de ronde over de gevaren van het vaccin, miskramen en menstruatiestoornissen. Jennifer leest daarnaast ook berichten van influencers die zich uitspreken over de effecten van het vaccin – of die zelf ook twijfelen.

Ook al zeggen artsen dat het vaccin geen invloed heeft op je vruchtbaarheid, toch gaat Jennifer door alle berichten op sociale media heel erg twijfelen.

Ze besluit een zorgprofessional te bellen om haar twijfels te bespreken.

Hoe beïnvloedt desinformatie de kwaliteit van het werk en professionaliteit van de beroepsgroepen die te maken krijgen met deze casus?

Als zorgmedewerker van bijvoorbeeld een huisarts of de GGD krijg je veel twijfelende mensen aan de lijn over het vaccin en onvruchtbaarheid. De expertise van experts en artsen kan in twijfel worden getrokken, omdat de geruchten op sociale media hardnekkig zijn. Je kan hierdoor gefrustreerd raken en je niet serieus genomen voelen.

Welke vragen/probleemstellingen komen naar voren in deze casus?

- Hoe ga je als medewerker in de zorg in gesprek met mensen die geloven in desinformatie die ze op internet hebben gelezen?
- Welke tools, kennis en ondersteuning hebben zorgprofessionals nodig om desinformatie bespreekbaar te maken met jongeren?

Relevante bronnen bij deze casus

- [Kan je onvruchtbaar worden van het coronavaccin? – Universiteit van Nederland](#)
- [Coronaprik en vruchtbaarheid – Rijksoverheid](#)
- [De angst voor onvruchtbaarheid door vaccin blijkt hardnekkig – NOS](#)
- [Berichten over onvruchtbaarheid door coronavaccin kloppen niet – Nu.nl](#)

- [Is dat echt zo dat... het coronavaccin miskramen veroorzaakt? – Isdatechtzo.nl](#)
- [Covid vaccine: Fertility and miscarriage claims fact-checked – BBC News](#)

Goed in Gesprek Challenge

Jij kunt met jouw klas deelnemen aan de landelijke Goed in Gesprek (GiG) Challenge. Om deel te nemen kunnen je studenten reageren op deze casus tot 22 mei 24:00 uur. Je kan de werksituatie verbinden aan de opleiding van de studenten, zoals een huisartsenpraktijk, ziekenhuis, zorginstelling, apotheek of de GGD.

Stel aan je studenten het volgende dilemma voor:

Stel jij neemt de telefoon op, hoe zou jij het gesprek met Jennifer aangaan?

Doel van de challenge

Het doel van de challenge is om jongeren na te laten denken over het aangaan van een gesprek met iemand die op het verkeerde been is gezet door desinformatie. En om hen tips te laten delen, in het bijzonder naar aanleiding van situaties in hun (latere) beroepspraktijk.

Hoe kan je meedoen met je klas?

A) Studenten maken een korte video over hoe zij het gesprek zouden voeren met Jennifer, of schrijven dit uit in maximaal 1 A4. **Let op:** jij, als docent, moet de inzending van je studenten doorsturen via de website [www.goedingesprek.nl](#) om mee te dingen naar de prijzen.

B) Studenten kunnen (individueel) meedoen via sociale media, door bijvoorbeeld te reageren op een oproep van [Marieke Kuypers op TikTok](#), waarin zij jongeren uitdaagt om via een duet, stitch of upload van een eigen video hun beste tip te delen om goed met iemand in gesprek te gaan die is beïnvloed door desinformatie. **Let op:** alleen de bijdragen met de hashtag #goedingesprek worden beoordeeld.

Wat kan je winnen?

Een kilo chocolade voor de hele klas of kaartjes voor het Goed in Gesprek Event op 14 juni bij Beeld en Geluid. Daar worden de drie beste inzendingen beloond met een gastles door Marieke Kuypers (@mariekekuypers), Quinn en Aaron (@quinnenaaron) of Elbert Velleman (@ambulanceelbert). Marieke geeft een les over het herkennen van desinformatie, Quinn en Aaron over hoe je viral gaat op TikTok en Elbert over zijn ervaringen op de ambulance.

Heb je vragen over deze challenge?

[Kijk hier voor meer informatie](#) of mail naar campagnes@mediawijzer.net.

Handreiking omgaan met desinformatie in de beroepspraktijk

Zie voor specifieke tips over omgang met desinformatie in de beroepspraktijk ook de [Handreiking omgaan met desinformatie](#) die is samengesteld door de Rijksoverheid. Deze handreiking geeft handvatten om desinformatie te herkennen en om hierover in gesprek te gaan. Er staan bijvoorbeeld negen adviezen in voor het voeren van een goed gesprek. De handreiking bundelt wetenschappelijke inzichten en is gebaseerd op ervaringen met desinformatie over coronavaccins. De lessen en tips zijn echter ook op andere onderwerpen toe te passen. De handreiking wordt bovendien bijgewerkt met nieuwe inzichten.

Hoe ga je zélf goed met je studenten in gesprek over verkeerde informatie?¹

Door onderstaande stappen aan te houden haal je de angel uit pijnlijke situaties. Op een efficiënte manier worden de opvattingen van studenten getoetst aan andere perspectieven en wordt er een constructief gesprek op gang gebracht.

Fase 1

Word gesprekspartner

Ontken het wereldbeeld van je studenten niet

- **Herhaal** in je eigen woorden wat er is gezegd.
- **Vraag** of je dat goed begrepen hebt
- **Reageer**: - Als het gesprek wel verder vervolg kan krijgen, vraag om toelichting: "Kun je dit uitleggen?"
- Vraag om informatiebronnen: "Waar heb je dit gehoord, gezien of gelezen?"

Houd het gesprek open

—————> **Tip:** Betrek de hele klas bij het gesprek door een persoonlijk voorzetje te geven.

Bevraag studenten actief

Je kunt denken aan vragen als: "Hoe denk je hierover?", "Leg eens uit?", "Denken andere studenten hier anders over?", "Ben je hier zelf wel eens mee in aanraking gekomen?"

Probeer een antwoord te krijgen op de vraag:
Waarom raakt deze kwestie je studenten (niet)?

Besef vanuit een pedagogisch standpunt dat studenten zich in een ontwikkelfase bevinden.

Naar fase 2 & 3 >

< Terug naar eerste pagina

¹Onderstaande aanbevelingen komen uit de methode "Dialoog als Burgerschapsinstrument" van [Diversio](#). Bekijk [hier](#) de volledige methodiek en [hier](#) informatie over de bijbehorende docententruining. Voor meer informatie over hoe je als docent om kunt gaan met desinformatie en polarisatie in het klaslokaal verwijzen we je graag naar de training [Dialoog in tijden van desinformatie](#) van [Diversio](#) & [Beeld en Geluid](#).

Fase 2

Faciliteer de dialoog

Leg de focus op de meningen en ideeën van je studenten, betrek de hele klas bij het gesprek en geef ze de kans om elkaar te corrigeren of aan te vullen

Je kunt denken aan vragen als: “Denkt iemand hier anders over?”, “Kan iemand zich voorstellen dat iemand hier totaal anders over denkt?”, “Ken je andere opvattingen om je heen?”, “Of uit de politiek, de krant, of van tv of internet?”

→ **Tip:** Ga waar nodig op positieve wijze de confrontatie aan

“Is dit hetzelfde als...?”, “Hoe verhoudt zich dit tot de vrijheid van...?”, “Wat zou het voor gevolgen hebben als iedereen/niemand zo zou denken?”

- Let erop of het gesprek door één of meer studenten wordt gedomineerd.
- Gebruik botsingen om studenten iets bij te brengen en te ondersteunen in hun ontwikkeling.

Fase 3

Vat samen en blik terug

Zorg dat er altijd ruimte is om het gesprek positief af te sluiten, en benoem dat verschillende perspectieven en opvattingen naast elkaar bestaan.

- Let er bij de afronding van het gesprek op of er studenten zijn die zich buitenspel gezet voelen.
- Bedank de klas voor openheid en inbreng.
- Reflecteer na afloop zelf op het gesprek: moeten je studenten stoom afblazen of is er iets meer aan de hand? Vertaal zorgen en structurele vragen van je studenten en bespreek deze met collega's. Bedenk daarnaast ook over hoe en wanneer dit gesprek vervolg kan krijgen.

[< Terug naar eerste pagina](#)

MBO MEDIAWIJS.NL

wikiwijs

Kennisnet

BEELD EN GELUID

Deze casus is gebaseerd op praktijkvoorbeelden en deskresearch. Voor meer lesmateriaal, professionaliseringsmateriaal en andere praktijkvoorbeelden over desinformatie ga naar mbomediawijs.nl/desinformatie.